4275

Hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 13 sept. 1955

Gaf gisteren uitvoering aan uw 387 en bezocht allereerst premier, die volstond met mij aan te horen. Toen hem bleek dat ik de minister van Buitenlandse Zaken nog niet had ingelicht arrangeerde hij telefonisch dat ik terstond werd ontvangen.

Nadat ik Anak Agung de reactie van de Nederlandse regering had overgebracht, drukte hij zijn waardering en genoegdoening uit over het antwoord.

Hieronder puntsgewijs resumé van gesprek.

Nieuw-Guinea.

Wat Nieuw-Guinea aangaat verduidelijkte de minister nog dat bij komende gesprekken Indonesië ook zijnerzijds zijn standpunt inzake de souvereiniteit reserveerde.

Behandeling in VN.

Het was het Indonesische kabinet politiek niet mogelijk de kwestie niet op de agenda te plaatsen of terug te nemen. Hij stelde zich voor dat over en weer bij die gelegenheid virulente uitingen zouden achterwege blijven. Nader overleg op dit punt schijnt mij geboden, hetgeen wellicht het beste in NewYork door beide ministers kan gebeuren.

De minister zelf schijnt mij wel overtuigd van de ongewenstheid van een behandeling ten principale in de VN ook voor zijn kabinet. Ik sprak van de suggestie door minister Luns gedaan aan Abu Hanifah om Pakistan of Burma in te schakelen. Minister antwoordde dat de houding van Indonesië ten aanzien van de behandeling zelve, die hij bereid was te helpen uitstellen zover als nodig, bepaald zou worden door onze besprekingen. Wellicht worden behandeling en resolutie overbodig. Dit is op zichzelf een volkomen redelijk standpunt doch dit kan ook inhouden een pressiemiddel. Ik heb daarom in de loop van het gesprek nog het geluid doen horen

1. dat niet-behandeling voor beide regeringen een voordeel is en
2. dat gezien het interimair karakter van het kabinet Harahap uitstel van belangrijke beslissingen tot na de verkiezingen van Nederlandse zijde wel als noodzakelijk zal worden gevoeld.

Finec.

Toen de minister al spoedig de Finec noemde als onderwerp voor de informele besprekingen, meende ik goed te doen melding te maken van de reactie van minister Luns tegenover Abu Hanifah inzake de onmogelijkheid het protocol weer op de helling te plaatsen, en van de zijnerzijds uitgesproken bereidheid om bezwaren van Indonesische zijde te onderzoeken.

Methode op gang brengen besprekingen.

De minister zeide gewacht te hebben op onze algemene reactie en zich omtrent de wijze van overleg, onderwerpen, level etc. nog te willen beraden. Toen ik hem zeide dat de Nederlandse regering de keuze van de plaats aan de Indonesische regering overliet, sprak hij over de mogelijkheid van een plaats buiten Indonesië en Nederland.

Wat het tijdstip betreft van aanvang van besprekingen vermeldde hij dat dat hij toch voor de opening van de Assemblée naar New York zou gaan en omstreeks 10 october in Indonesië terug hoopte te zijn.

Anak Agung bracht ter sprake het idee om Rum met twee of drie anderen naar Nederland te zenden voor enkele weken 'om het klimaat te onderhouden', voordat wij tot besprekingen overgingen. Het idee dat zodanige missie behalve met de regering ook met partijleiders en politieke figuren contact zou nemen, komt blijkbaar van deze minister.

Kenmerk: Van Bylandt 584.
©BuZa, archief BZ, ingekomen codetel. Djakarta 1955
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/19750

Ik herhaalde dus Luns' afwijzend standpunt. Anak Agung had geen bezwaren de missie achterwege te laten, maar ging toen over op het idee de vertegenwoordiging van Indonesië in Nederland te versterken en daartoe Rum te zenden als ambassadeur in speciale missie. Het was namelijk niet wel doenlijk voor deze regering om een hoge commissaris te benoemen en men wilde iemand zenden primo van voldoende standing en secundo die ons vertrouwen had. In feite zou die figuur de leiding van het Hoge Commissariaat op zich nemen.

Ik zeide dat dit wel enige protocolaire vraagstukken opwierp. Maar men moest dat maar eens in Den Haag bekijken. De minister dacht bepaald niet aan normale geloofsbrieven, maar aan een soort inleidingsbrief voor een ambassadeur in bijzondere missie.

Voorlichtingsactiviteit.

Toen ik de aandacht van de minister vroeg voor de voorlichtingsactiviteiten van posten in het buitenland, zeide hij bezig te zijn een instructie daarover te ontwerpen. Hij vermeldde dat zij bezig waren posten te openen in Zuid-Amerika, daarmede implicerende dat zij daar uiteraard propaganda zullen maken voor steun inzake Nieuw-Guinea.

Van Krieken.

Van onze prealabele eis inzake Van Krieken nam hij met begrip nota.

Arrestanten.

Ik deelde mede dat Stoffels geweigerd was door Schmidt en dat onze voorkeur nog steeds uitging naar onbesproken figuur uit Nederland.

Dit was blijkbaar enigszins een teleurstelling, want de minister zeide reeds in de richting Stoffels werkzaam te zijn geweest. Hij kwam toen met een nieuwe suggestie en stelde voor een advocaat uit Nederland die hier nog ingeschreven stond bij de balie. Dit zou de zaak vergemakkelijken (wellicht kan dit uitgebreid worden tot iemand tot iemand die vroeger ingeschreven was). Langs deze lijnen zou in Nederland kunnen worden uitgekeken.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik om de vraag van uw 385 te beantwoorden. Bonn is met mij van oordeel dat bij uitzending van een advocaat geen sprake kan zijn van activering van procesgang. Op het ogenblik worden in beide zaken reeds twee zittingen per week gehouden. Wij zien niet in dat zodanige uitzending ongunstige reacties zou geven of een geruisloze oplossing in de weg zou staan.

Instructies.

Het is te verwachten dat de minister mij binnenkort ontbiedt om dan de puntjes wat op de i te zetten. Indien van uw zijde gewenst wordt dat ik inzake Van Krieken, verdediging arrestanten, liquidatie arrestantenkwestie nog meer precieze wensen uit, verneem ik dat gaarne spoedig. Evenzo indien u wenst dat ik bij volgende gelegenheid eventuele Nederlandse suggesties over tijdstip en modus besprekingen naar voren breng.